

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

**Betreft: Ontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII
 Definitieve goedkeuring**

Samenvatting

Dit decreet bevat bepalingen die een aantal bestaande niveau- en themadecreten over onderwijs wijzigen.

1. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het voorontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII werd principiële goedgekeurd op de zitting van de Vlaamse Regering van 2 december 2022 (VR 2022 0212 DOC.1316/1, VR 2022 0212 DOC.1316/2, VR 2022 0212 DOC.1316/3) met het oog op de adviesaanvraag bij de VLOR, de SERV en de VTC en met het oog op de onderhandelingen met de sociale partners.

De SERV gaf advies op 23 december 2022.

De VLOR gaf advies op 12 januari 2023.

De VTC gaf advies nr. 2022/115 op 17 januari 2023.

De wijze waarop met de adviezen werd rekening gehouden, wordt in de memorie van toelichting beschreven.

De onderhandelingen met de verschillende sociale partners hebben geleid tot de volgende protocollen:

- Protocol nr. 221 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de gemeenschappelijke vergadering van: sectorcomité x, onderwijs (Vlaamse Gemeenschap), comité voor de provinciale en plaatselijke overheidsdiensten, afdeling 2, onderafdeling "Vlaamse Gemeenschap" en overkoepelend onderhandelingscomité vrij gesubsidieerd onderwijs op 10 januari, 14 en 28 februari en 7 maart.
- Protocol nr. 131 houdende de conclusies van de onderhandelingen die gevoerd werden in de vergaderingen van het Vlaams onderhandelingscomité voor de basiseducatie op 10/01/2023 en 14/02/2023.

De Vlaamse Regering besliste op 24 maart 2023 om het aangepaste voorontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII en memorie van toelichting voor te leggen aan de Raad van State voor advies binnen de dertig dagen (VR 2022 2904 DOC.0477/1BIS, VR 2023 2403 DOC.0295/2, en VR 2023 2403 DOC.0295/3).

De Raad van State heeft over het voorontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII advies nr. 73.346/1 uitgebracht op 10 mei 2023.

De Raad van State heeft eveneens over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'm.b.t. de uitvoering van leersteun' advies nr. 73.102/1 uitgebracht op 15 maart 2023. Daarbij merkte de Raad van State op dat rechtsgrond in de wet van 29 mei 1959 'tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving (de 'schoolpactwet') ontbrak voor het toekennen investeringssubsidies. Om tegemoet te komen aan de opmerking van de Raad van State worden hiervoor artikelen ingeschreven in dit ontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII. Deze artikelen zijn voorgelegd aan de inspecteur van Financiën die hierover advies uitbracht op 23 april 2023 (nr. KS/2023001498).

2. OVERZICHT VAN WIJZIGINGEN

Er zijn een aantal wetgevingstechnische wijzigingen doorgevoerd. Daarnaast werd het decreet aangepast aan het advies van de Raad van State over het voorontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII en aan het advies van de Raad van State over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'm.b.t. de uitvoering van leersteun.

Aanpassingen na advies Raad van State over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'm.b.t. de uitvoering van leersteun.

Met het decreet over leersteun, dat vanaf 1 september 2023 in werking treedt, wordt het leersteunmodel geïntroduceerd. In dat kader worden er leersteuncentra opgericht die zullen instaan voor het bieden van leersteun aan leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon onderwijs. De leersteuncentra kunnen conform artikel 31 van het decreet over leersteun beroep doen op investeringsmiddelen. Om dit mogelijk te maken, is het noodzakelijk dat de leersteuncentra opgenomen worden in de schoolpactwet, de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving. De Raad van State merkte de noodzaak van deze wijziging op in zijn advies van 15 maart 2023 over het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering 'm.b.t. de uitvoering van leersteun.

Technische of inhoudelijke aanpassingen na en reacties op het advies Raad van State over het voorontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII

De Raad van State heeft over het voorontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII advies nr. 73.346/1 uitgebracht op 10 mei 2023.

De Raad van State stelt dat een advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit noodzakelijk is. Er is advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit ingewonnen. Op de zitting van 28 maart 2023 besliste de Gegevensbeschermingsautoriteit om voor huidig voorontwerp van decreet te verwijzen naar het standaardadvies nr. 65/2023. Het standaardadvies van de Gegevensbeschermingsautoriteit leidde niet tot een wijziging van het voorontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII.

De Raad van State stelt bij de artikelen die artikel 3, 28/1°, a) van het decreet basisonderwijs en artikel 3, 17°/2/1, a), van de codex secundair onderwijs wijzigen dat met schoolinternaten verwezen wordt naar het BVR van 5 april 2019 'betreffende de erkenningsvoorwaarden en de subsidiënormen voor voorzieningen in de jeugdhulp' en dat in dat BVR nog gesproken wordt van schoolinternaten.

Bijgevolg zou het begrip schoolinternaten moeten behouden blijven. In het nieuwe BVR over de onderwijsinternaten zal in de wijzigingsbepalingen ook het BVR van 5 april 2019 terminologisch worden aangepast.

De Raad van State stelt bij artikelen 24 en 33 (in het advies van de Raad van State nog artikel 20 en 29) dat de wetgevingshistoriek niet volledig correct is. Deze fout is rechtgezet.

De Raad van State stelt dat artikel 24, §2, derde lid, van het decreet leren en werken al gewijzigd is met artikel 28 van het decreet van 19 juni 2020. Dit klopt. Er was een coördinatiefoutje geslopen in de gecoördineerde versie op edulex waardoor er verkeerdelijk werd uitgegaan dat die wijziging niet was doorgevoerd in het derde lid van paragraaf 2, maar enkel in het tweede lid. Daarom stelde dit ontwerp van decreet voor om het derde lid te wijzigen. Aangezien dit niet nodig is, wordt het artikel in dit ontwerp van decreet geschrapt. Het coördinatiefoutje is ondertussen rechtgezet.

De Raad van State merkt op dat de formulering van de inleidende zin van het huidig artikel 45 (in het advies van de Raad van State nog artikel 42) niet volledig correct is. De formulering om paragraaf 4 van artikel 15 van de Codex Secundair Onderwijs zou anders moeten. De formulering die nu is opgenomen in het decreet is echter in overeenstemming met de formulering zoals opgenomen in de Vlaamse omzendbrief betreffende de wetgevingstechniek dat in aanwijzing 199, 6° stelt dat de formulering om een paragraaf te vervangen als volgt is: *“In artikel x van het decreet van ... (datum en opschrift) wordt paragraaf 2 vervangen door wat volgt.”*. Er wordt dus niet ingegaan op de opmerking van de Raad van State.

De Raad van State stelt bij het (huidig) artikel 47 van huidig ontwerp van decreet slechts doorgang kan vinden als er geen afbreuk wordt gedaan aan de verplichting die voor officiële scholen voortvloeit uit artikel 24, § 1, vierde lid, van de Grondwet, met name om tot het einde van de leerplicht, de keuze aan te bieden tussen onderricht in één der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer.

Het voorliggend artikel herformuleert de bestaande tekst van artikel 96 van de Codex Secundair Onderwijs omwille van transparantie maar zonder aan de inhoud te raken. Het artikel heeft betrekking op structuuronderdelen die buiten de leerplicht vallen en waarvoor de decreetgever geen basisvorming, waartoe levensbeschouwelijk onderricht behoort, oplegt. Er is dan ook geen sprake van enige afbreuk aan artikel 24 van de Grondwet zodat, gezien het advies van de Raad van State, dit artikel effectief doorgang kan vinden.

De Raad van State stelt bij het (huidig) artikel 65 van ontwerp van decreet dat er vanuit het oogpunt van een coherent en consistent geheel aan wetgeving niet valt in te zien waarom enkel de afwijkingsmogelijkheid om pas in het tweede schooljaar dat het structuuronderdeel wordt georganiseerd een curriculumdossier op te stellen, bij decreet wordt geregeld. De Raad van State stelt voor om in het decreet zelf het principe op te nemen dat het curriculumdossier moet worden goedgekeurd vooraleer het structuuronderdeel kan worden georganiseerd en vervolgens te bepalen dat daar in bepaalde gevallen kan worden van afgeweken.

De indiening ter goedkeuring, de advisering, de eventuele herwerking, de beslissing en de toepassing van een curriculumdossier zijn opeenvolgende stappen met betrekking tot de organisatie van een structuuronderdeel. Dat structuuronderdeel is niet per se altijd een nieuw structuuronderdeel. Aan de formulering van de tekst die aan artikel 147/2 van de Codex Secundair Onderwijs wordt toegevoegd, is de grootste zorg besteed om de te volgen processen niet nodeloos complexer voor te stellen. Omdat de Raad van State in zijn advies een tekstwijziging slechts “ter overweging” geeft en niet expliciet oplegt, wordt het opportuun geacht de voorliggende tekst te behouden.

De Raad van State stelt over het artikel dat het decreet van 24 juni 2022 tot wijziging van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs en tot wijziging van het decreet van 7 juni 2013 betreffende het Vlaamse integratie- en inburgeringsbeleid in functie van het hertekende inburgeringsbeleid wijzigt dat dit artikel al haar uitwerking heeft gehad en dat het opheffing van dat artikel daardoor juridisch betekenisloos is geworden. De opheffing van de §1^{uater} van artikel 63 van het decreet van 15 juni 2007 betreffende het volwassenenonderwijs moet gebeuren door een wijziging van dat artikel 63 (dat trouwens ook gewijzigd wordt met huidig voorontwerp van decreet). De Raad

van State doet zelf een voorstel om (huidig) artikel 35 van het voorontwerp te wijzigen. Op dit voorstel wordt ingegaan. De tekst is gewijzigd.

De Raad van State heeft een aantal opmerkingen bij het artikel dat het besluit van de Vlaamse Regering van 7 oktober 2022 over de NT2-test in het volwassenenonderwijs bekrachtigt. De Raad van State stelt zich de vraag of het wel degelijk de doelstelling is om het volledig besluit te bekrachtigen en heeft ook opmerkingen bij de retroactieve inwerkingtreding.

De stellers van de bepaling zijn er zich wel degelijk van bewust dat een integrale bekrachtiging van het uitvoeringsbesluit betekent dat latere wijzigingen bij decreet zullen moeten. Het is wel degelijk de intentie om alle onderdelen van het besluit decretaal te laten bekrachtigen. Gezien de discussies die er zijn geweest over het uitvoeringsbesluit, en de overeenstemming ervan met de grondwettelijke onderwijsvrijheid, willen we deze keuzes door het parlement laten bekrachtigen, om zo de wetgevende macht de kans te geven zich achter deze beleidskeuzes te scharen en de instellingen en cursisten meer zekerheid te geven.

De Raad van State vraagt om de uitzonderlijke omstandigheden of dwingende redenen van algemeen belang voor de terugwerkende kracht van deze bepaling te duiden.

De terugwerkende kracht in het besluit van 22 oktober 2022 beperkt zich tot de artikelen 3 en 4. Beide bepalingen gaan over de ontwikkeling van de gestandaardiseerde NT2-test. Alle andere bepalingen uit het besluit treden in werking op 1 september 2023. Het is pas vanaf dan dat de centra voor basiseducatie en de centra voor volwassenenonderwijs die test zullen moeten gebruiken. Centra en cursisten zijn door die ontwikkeling van de toets niet rechtstreeks geïmpacteerd. De dwingende reden voor de retroactiviteit beperkt zich ertoe te verzekeren dat het werk dat is gedaan om de test te ontwikkelen niet zou moeten worden overgedaan.

Alle andere bepalingen over de afname van de test, de manier waarop het totaalresultaat door de test wordt bepaald, de beroepsmogelijkheden en de toegang van de instellingen tot de toetsendatabank hebben geen retroactieve werking.

Overigens is er in het geding bij de Raad van State tegen het besluit van 22 oktober 2022 al een eindarrest. In arrest 256.172 van 30 maart 2023 werd het vernietigingsberoep tegen het uitvoeringsbesluit van de rol geschrapt. Het BVR wordt dus niet langer gecontesteerd.

De Raad van State merkt bij het artikel over de datum van inwerkingtreding op dat het huidig artikel 48 (bij advies Raad van State artikel 45) van het voorontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII beter niet retoractief in werking kan treden. De bepaling zorgt er namelijk voor dat de eerste inschrijving van een leerling in een school voor het buitengewoon onderwijs retroactief wordt beëindigd, als die zich later in een andere school voor het buitengewoon onderwijs inschrijft voor het volgend schooljaar. Daardoor verliest de leerling zijn keuzemogelijkheid tussen twee scholen waarvoor hij is ingeschreven. Aangezien de leerling zijn keuzemogelijkheid kwijt is, kan dit artikel inderdaad niet retroactief in werking treden.

Bijkomend advies van de SERV

De SERV heeft op eigen initiatief een bijkomend advies gegeven over het decreet over het onderwijs XXXIII over een aantal artikelen die zijn toegevoegd bij de tweede principiële goedkeuring. De SERV heeft opmerkingen bij de naamswijziging van de 7de leerjaren en de bij de wijzigingen aan de programmaties.

De SERV staat positief tegenover de naamswijziging van de 7de leerjaren, maar vraagt ook om de opdracht van de sectorale partnerschappen (waarin sectoren en onderwijsverstrekkers vertegenwoordigd zijn) uit te breiden met de 7de leerjaren. De bevoegdheid van de sectorale partnerschappen is echter beperkt tot duaal leren. We wensen dit ook zo te behouden en dit niet breder open te trekken naar het geheel van de 7de leerjaren.

De SERV heeft vragen bij de wijzigingen aan de programmaties. De SERV uit de bezorgdheid dat met de uitbreiding van de vrije programmatie de programmatie als mogelijke hefboom voor overleg en dialoog wegvalt.

Het klopt niet dat de inspraak op lokaal of regionaal niveau verdwijnt. Elke programmatieaanvraag, via vrije programmatie of via de Vlaamse Regering, moet besproken worden binnen het Lokaal Overlegcomité en binnen de scholengemeenschap. Indien het gaat over een duaal structuuronderdeel dient dit ook ter sprake te komen in het overlegforum duaal leren. Er is dus zeker voldoende ruimte voor overleg en dialoog. Ook in het Vlaams Partnerschap Duaal Leren kan er ook jaarlijks worden gerapporteerd over de aangevraagde programmaties en over de leerlingenaantallen in de daadwerkelijk ingerichte duale opleidingen. Zo kunnen de onderwijs- en werkpartners de vinger aan de pols houden en mee bewaken of er eventuele bijstellingen aan het regelgevend kader noodzakelijk zijn.

De SERV haalt ook aan dat het schrappen van de huidige programmatieprocedure enkel is ingegeven vanuit planlastvermindering. Dit is één van de argumenten. De vrije programmaties zullen namelijk enkel gelden voor de structuuronderdelen die passen bij het profiel van de school. De expertise, infrastructuur, uitrusting, personeel met de nodige bekwaamheidsbewijzen zijn dus reeds aanwezig in de school. Bovendien krijgen de scholen via de aangepaste procedure ook meer verantwoordelijkheid. Verder trachten we via de norm van vijf leerlingen de versnippering van het onderwijslandschap tegen te gaan.

3.BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Over de wijzigingen met betrekking tot de schoolpactwet en leersteun na de tweede principiële goedkeuring van 24 maart 2023 heeft de Inspecteur van financiën een aanvullend advies uitgebracht op 23 april 2023. Deze wijziging heeft geen budgettaire impact.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het ontwerp van decreet heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemeen beleid in zake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het ontwerp van decreet heeft geen directe weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld en de ontvangsten.

3. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1. haar definitieve goedkeuring te hechten aan het ontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII en de bijhorende memorie van toelichting;
2. de Vlaamse minister bevoegd voor het onderwijs te machtigen om het ontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII in te dienen bij het Vlaams Parlement;
3. de Vlaams minister bevoegd voor onderwijs te machtigen de bepalingen in het ontwerp van decreet over het onderwijs XXXIII mede te delen aan de betrokken schoolbesturen, met uitdrukkelijke vermelding dat de toepassing ervan afhankelijk wordt gesteld van de aanneming van het decreet door het Vlaams Parlement.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand,

Ben WEYTS